

VENÄJÄN TEOLLISUUS- JA ENERGIAMINISTERIÖ

LUONNOS

**VENÄJÄN FEDERAATION
METSÄALAN KEHITYKSEN
STRATEGIA-
SUUNNITELMA
VUOTEEN 2020**

Moskova 2008

SISÄLLYS

JOHDANTO	3
1. VENÄJÄN FEDERAATION METSÄSEKTORIN KEHITYSSUUNTIEN JA ONGELMIEN ANALYYSI	5
1.1. Metsäsektorin asema ja tehtävä Venäjän federaation taloudessa	5
1.2. Venäjän metsäsektorin kehitysongelmat	11
2. METSÄSEKTORIN KEHITYKSEN TAVOITTEET JA ENSISIJAISET KEHITYSSUUNNAT	14
3. METSÄTEOLLISUUSTUOTTEIDEN KOTI- JA ULKOMAISEN KYSYNNÄN ENNUSTE	16
4. VENÄJÄN FEDERAATION KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT METSÄVARAT	19
5. METSÄSEKTORIN KEHITYSSKENAARIO	21
6. TÄRKEIMPIEN METSÄTEOLLISUUSTUOTTEIDEN TUOTANTOMÄÄRIEN ENNAKKOARVIO	22
7. METSÄTEOLLISUUDEN TUOTANTOJEN SIJOITTAMINEN ALUEILLE	23
8. INVESTOINTIEN TARVE JA NIIDEN RAHOITUSLÄHTEET	24
9. TÄRKEIMMÄT METSÄSEKTORIN KEHITYSSTRATEGIAN TOTEUTUMISEN TURVAAVAT TOIMENPITEET	25
10. VENÄJÄN FEDERAATION METSÄSEKTORIN KEHITYSSTRATEGIAN TOTEUTUMISENNUSTE	27.

JOHDANTO

Venäjän federaation metsäalan kehityksen strategiasuunnitelma vuoteen 2020 (jäljempänä strategiasuunnitelma) on laadittu Venäjän federaation hallituksen toimeksiantojen perusteella (Venäjän pääministerin Viktor Zubkovin luona 5. joulukuuta 2007 pidetyn kokouksen pöytäkirja nro VZ-P9-29pr [B3-II9-29pp] ja 27. joulukuuta 2007 pidetyn kokouksen pöytäkirja nro VZ-P9-41pr [B3-II9-41pp], Venäjän federaation hallituksen Metsäteollisuuden kehitysneuvoston Syktyvkarissa 29. tammikuuta 2008 pidetyn kokouksen pöytäkirja nro 1).

Strategiasuunnitelmaa laadittaessa on käytetty Venäjän federaation sosio-ekonomisen kehityksen perusparametreja ajalle 2008-2010, lähtökohtia Venäjän taloudellisen kehityksen ja kaupan ministeriön vuoteen 2020 ulottuvassa talouskehityksen vaihtoehtokatsauksessa, sähkövoiman tuotantopaikkojen yleissuunnitelmaa vuoteen 2020, Venäjän federaation liikennestrategiaa vuoteen 2020 ulottuvalle ajanjaksolle, Venäjän federaation metsätalouden kehityssuunnitelmaa vuosille 2003–2010, joka on hyväksytty 18. tammikuuta 2003 Venäjän federaation hallituksen määräyksellä nro 69-r [69-p], alueellisia pitkän aikavälin metsäalan kehitysohjelmia, sekä Venäjän federaation subjektien metsäteollisuusyritysten ja organisaatioiden tekemiä ehdotuksia ja suosituksia strategian kehittämiseksi.

Strategiasuunnitelma:

- määrittää ensisijaiset metsäalan kehityssuunnat ja niiden toteuttamiskeinot;
- toimii konseptuaalisena pohjana valtion ja yksityisen sektorin kumppanuuden kehittämiseksi metsäalalla;
- turvaa toimeenpano- ja lainsäädäntövallan eri tasojen elinten yhtenäisen toiminnan metsäalan pitkän aikavälin kehittämisessä;
- toimii perusaineistona tehtäessä päätöksiä valtion investointituesta ensisijaisille metsien käyttöönotto- ja puunjalostushankkeille Venäjän federaation alueilla [region].

Strategiasuunnitelmaa laadittaessa on huomioitu Venäjän federaation presidentin määrittämät tehtävät sekä Venäjän federaation hallituksen linjat ensisijaisista, nopean ja vakaan talouskasvun edellytyksenä olevista tehtävistä, kuten:

- rakenteellisten rajoitusten poistaminen talouskasvun tieltä;
- venäläisten yritysten kilpailukyvyn parantaminen ja niiden asemien lujittaminen koti- ja ulkomaanmarkkinoilla;
- Venäjän federaation alueiden sosioekonominen kehitys.

Strategiasuunnitelmassa on huomioitu keskeiset lait, määräykset ja ohjeet, jotka määrittävät valtion pitkän aikavälin metsäpolitiikkaa:

- Venäjän federaation presidentin 4. joulukuuta 2006 vahvistama Venäjän federaation metsälaki;
- Venäjän federaation hallituksen asetus 75/5.2.2007, jolla vahvistetaan käsittelemättömän puun vientitullien korotusten vaiheittaisen toteutuksen määräajat;
- Venäjän federaation hallituksen asetus 419/30.6.2007 Metsien käytönoton ensisijaisista investointihankkeista, jossa määritellään puunjalostukseen ja muihin kohteisiin tehtävien investointien hankintamekanismit.

VENÄJÄN FEDERAATION METSÄSEKTORIN KEHITYSSUUNTIEN JA ONGELMIEN ANALYYSI

1.1. Metsäsektorin asema ja tehtävä Venäjän federaation taloudessa

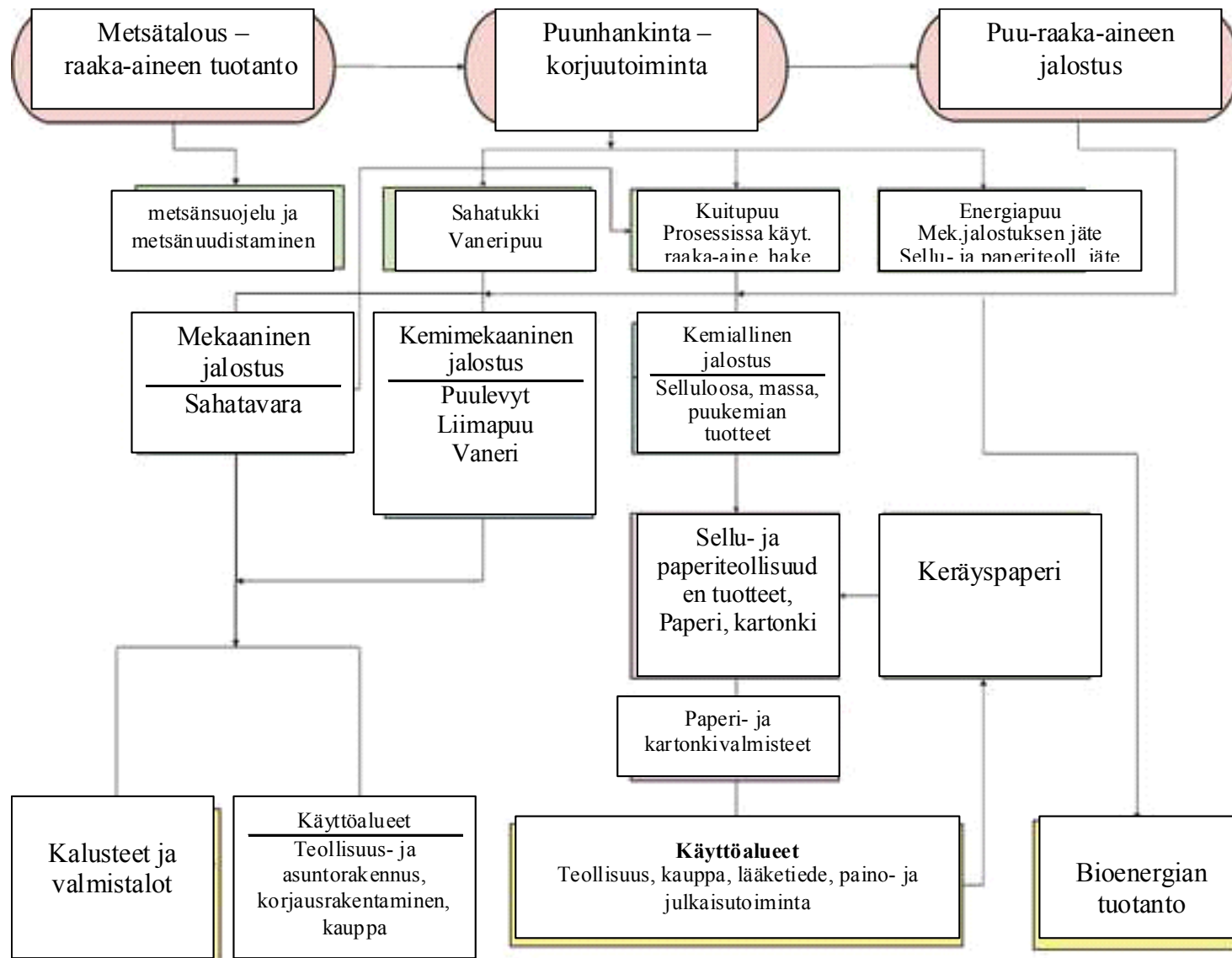
Venäjän federaation metsäsektorilla, joka käsittää metsätalouden sekä metsäteollisuuden puunhankinnan ja -jalostuksen, on keskeinen sija maan taloudessa. Metsäsektorin rakenne on esitetty kuvassa 1. Uusiutuvina luonnonvaroina Venäjän metsät ovat valtion omistuksessa. Ne muodostavat neljänneksen maailman puubiomasan määrästä ja täyttävät erittäin tärkeitä tehtäviä ympäristöjen muodostamisessa.

Venäjän federaation metsävaroilla voidaan paitsi tyydyttää nykyinen ja tuleva raakapuun ja siitä saatavien jalosteiden kotimainen tarve myös laajentaa metsäteollisuustuotteiden vientiä huomattavasti.

Metsäsektorin tuotantoa käytetään laajasti monilla teollisuudenaloilla, rakentamisessa, maataloudessa, painoalalla ja kaupan alalla sekä lääkitieteellisyydessä. Kalusteiden sekä paperi-, kartonki- ja pahvituotteiden tuotannon ja kulutuksen määrällä on välitön vaikutus yhteiskunnan sosiaaliseen ja sivistykselliseen kehitykseen.

Metsien uudistamista ja suojelua, puunhankintaa ja jalostusta harjoittaa noin 60 000 suurta, keskisuurta ja pientä yritystä eri puolilla Venäjää.

Venäjän federaation 45 subjektissa puutavaran sekä metsäteollisuustuotteiden tuotanto muodostaa 10–50 prosenttia alueen teollisuuden kokonaistuotoksesta. Metsäteollisuuden yritykset ja organisaatiot työllistävät yli miljoonaa työntekijää.

Kuva 1. Venäjän metsäsektorin alat

Metsäsektorin osuus bruttokansantuotteesta on 1,1 % ja teollisuustuotannosta 3,9 %. Kaikkien yritysten itse tuottamien ja toimittamien tavaroiden sekä niiden omien työ- ja palvelusuoritusten määrä oli vuoden 2007 todellisissa hinnoissa yhteensä 597 mrd. ruplaa.

Maan kokonaisviennistä metsäteollisuustuotteiden osuus on 3,2 prosenttia. Teollisuustuotannon kasvuvauhti oli Venäjän federaation metsäsektorilla jaksolla 2000–2007 teollisuuden alhaisimpia.

Tärkeimpien metsäteollisuustuotteiden tuotantomäärät ja metsänhoitotöiden määrät Venäjän federaatiossa vuosina 1990–2007 on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1

Tärkeimpien metsäteollisuustuotteiden tuotantomäärien ja metsänhoitotöiden määrien kehitys Venäjän federaatiossa

Nimike	1990	1998	2000	2005	2006	2007	2007, %-osuus v. 1990 verrat- tuna
Metsänhoitotyöt, 1000 ha	1831	1019	973	812	877	900	49,2
Hakkuukertymä, milj. m ³	303,8	130,2	167,9	185,0	185,3	187,0	61,6
Sahatavara, milj. m ³	75,0	18,6	20,0	22,0	22,1	23,2	30,9
Vaneri, milj. m ³	1,6	1,1	1,5	2,6	2,6	2,8	175,0
Lastulevy, milj. m ³	5,6	1,6	2,3	3,8	4,7	5,3	94,6
Kuitulevy, milj. m ³	1,5	0,6	0,9	1,3	1,5	1,6	106,7
Sellun keitto, milj. t	7,5	3,2	5,0	6,0	6,0	6,0	80,0
Paperi ja kartonki, milj. t	8,3	3,6	5,3	7,1	7,4	7,6	91,6

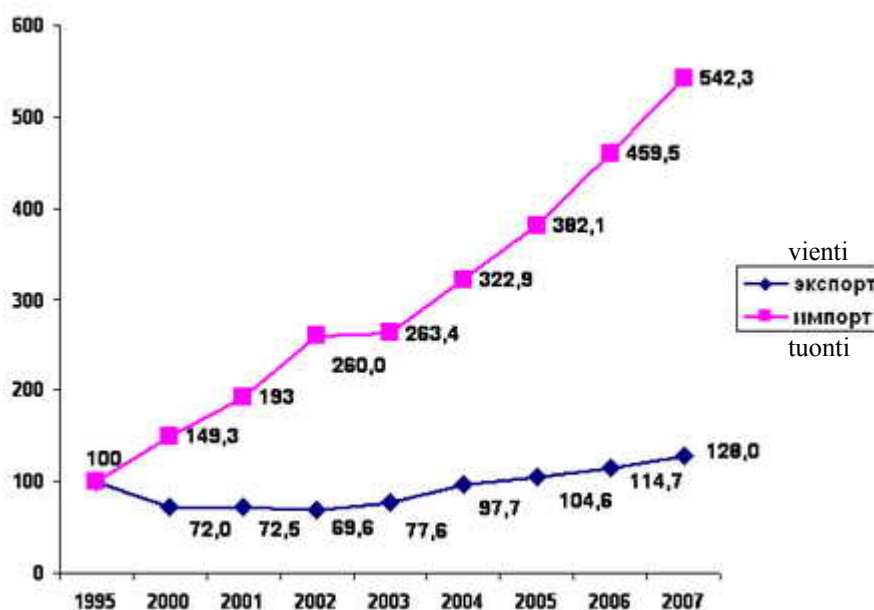
Taulukon tiedoista näkee, että vuoden 2007 hakkuukertymä sekä sahataran, lastulevyn, sellun, paperin ja kartongin tuotanto jäävät alle vuoden 1990 tason. Vuoden 1990 taso on jäänyt saavuttamatta myös metsänhoito- ja parannustöissä.

Maailmanlaajuisesti metsäsektorin kasvu oli tarkasteltavana ajanjaksona hyvä, niin kuin taulukon 2 tiedoista näkyy.

**Maailman metsäteollisuustuotannon määrät
1990-2007 (Venäjää lukuun ottamatta)**

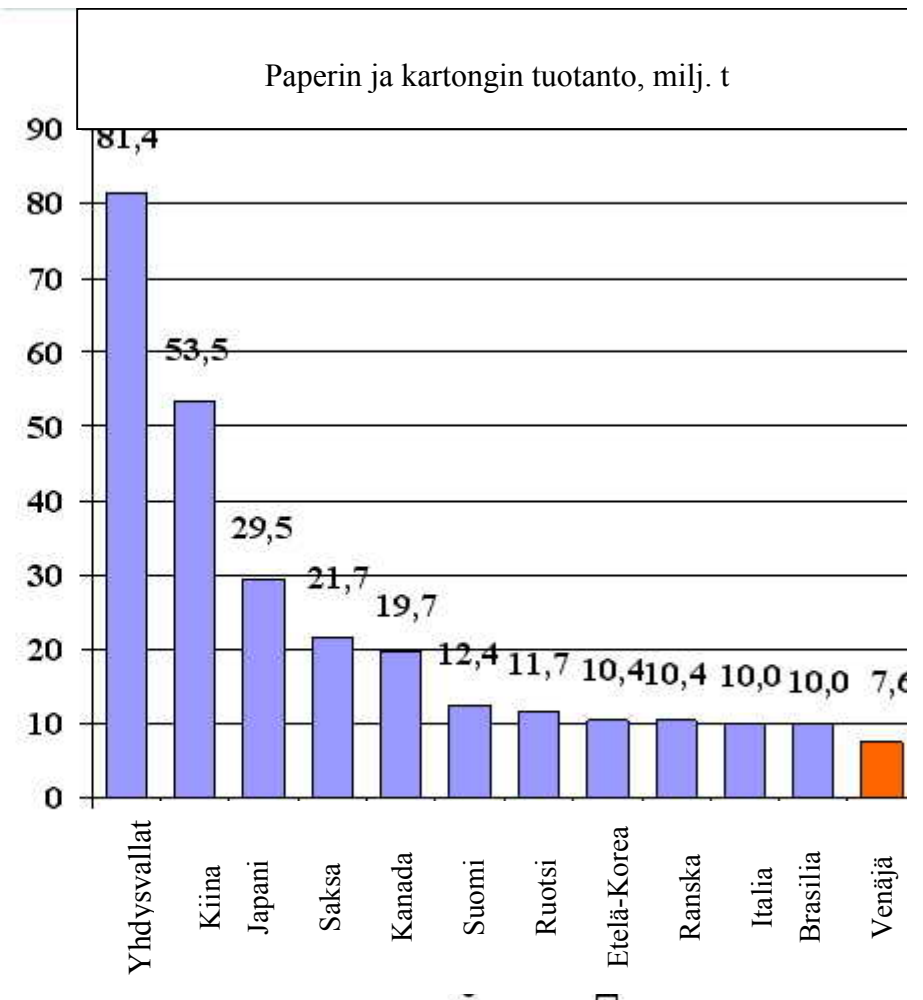
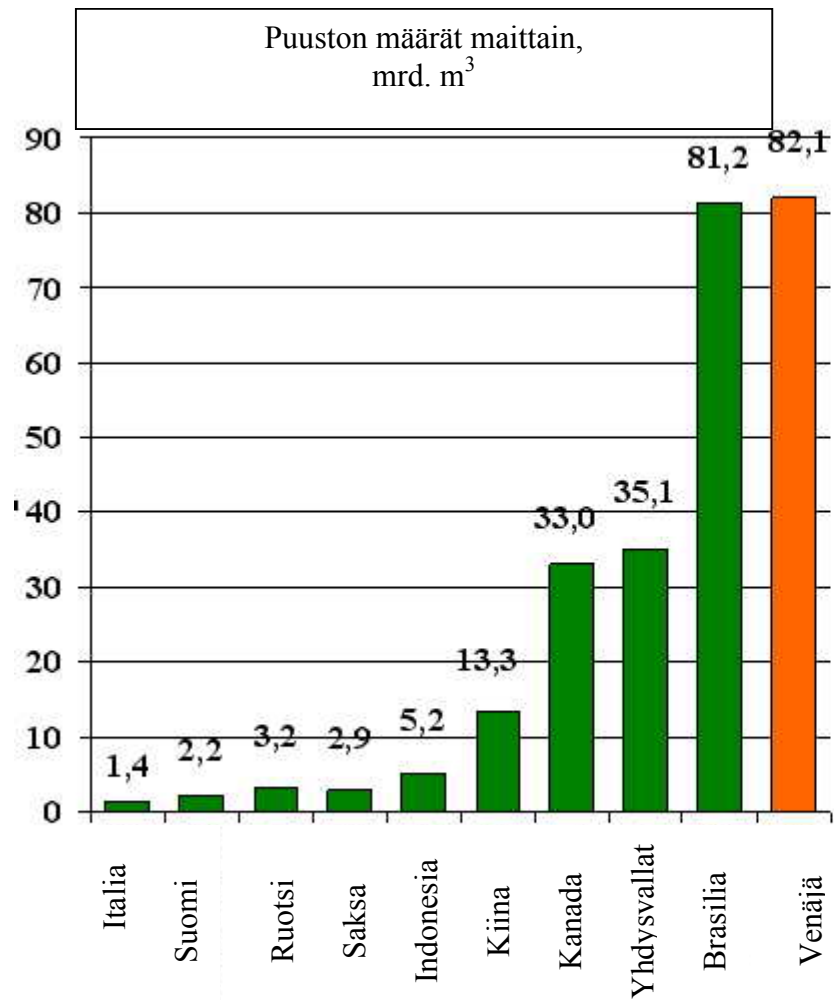
Mittari	1990	1995	2000	2007 (arvio)	2007, % vrt. 1990
Kaukokuljetus, milj. m ³	3147,2	3097,9	3199,0	3400,0	108,0
Sahatavara, milj. m ³	430,7	399,3	367,5	410,0	95,2
Vaneri, milj. m ³	46,2	54,4	56,7	67,0	145,0
Lastulevy, milj. m ³	44,8	62,4	82,5	102,0	227,7
Kuitulevy, milj. m ³	18,7	19,6	32,8	60,0	320,9
Paperi ja kartonki, milj. t	230,7	278,0	319,1	349,0	151,3

Vuosina 1990-2007 kehitys oli maailmantaloudessa nopeinta kemimekaanisessa ja kemiallisessa metsäteollisuudessa, kun samaan aikaan Venäjän federaatio joutui oman korkean jalostusarvon tuotteiden tuotannon puuttuessa tuomaan vuosittain merkittäviä määriä paperia ja kartonkia. Vuonna 2007 paperin ja kartongin tuonti oli yli 2,5 mrd. Yhdysvaltain dollaria. Lisäksi sellun ja paperin tuonnin kasvu on ylittämässä viennin kasvun (kuva 2).

**Kuva 2. Selluloosan ja paperin viennin ja tuonnin arvon kasvu, %
verrattuna vuoteen 1995**

Kotimaisen sellu- ja paperiteollisuuden alhaisesta kehitystasosta kertovat myös kehittyneiden metsäteollisuusmaiden vastaavat tuotantoluvut sekä niiden puustomäärät (kuva 3).

Kuva 3. Paperin ja kartongin tuotanto ja eri maiden puuvarannot 2006

Muissa maissa yhtenä metsäteollisuustuotannon rakenteen kehityspiirteenä on, että suuntaissirotelujen lastulevyjen (OSB-levy) kasvu ylittää puolikovi- en kuitulevyjen kasvun. Vuonna 2007 näiden levyjen tuotanto maailman maissa yhteensä oli yli 70 miljoonaa kuutiota.

Venäjällä OSB-levyjen tuotantoa ei käytännössä ole, ja MDF-levyjen tuotanto on hieman yli 0,7 miljoonaa kuutiota. Kotimaan kysyntä tyydytetään pääasiassa tuonnilla, joka vuonna 2007 oli 0,9 miljoonaa kuutiota.

1.2. Venäjän metsäsektorin kehitysongelmat

Metsäsektorin kehittämisen **systeminen ongelma**, joka hidastaa metsäteollisuustuotannon talouskasvua ja haittaa metsävarojen tehokasta käyttöä, on mekaanisen ja kemiallisen jatkojalostuksen sekä polttoainepuun kehittyneimpien tuotantoteknologioiden riittämätön kehitys.

Muita metsäsektorin kehityksen ratkaisemattomia keskeisiä ongelmia ovat:

1. Metsäteollisuusalojen alhainen tekninen taso.

Puunkorjuussa käytetään vanhentuneita laitteita ja teknologioita, käsin tehtävän työn osuus on suuri ja tuottavuus alhainen.

Sahatavaran tuotannossa on käytössä melkein yksinomaisesti kehäsaha, joka kuluttaa paljon energiaa ja jonka tuotantoteho on alhainen. Sahoilla ei ole nykyaikaisia kehittyneitä teknologioita, joissa käytetään pyörö- ja vannesahoja sekä jyrsin- ja nelisahauslaitteita yms. laitteita.

Lastulevyjen ja kuitulevyjen valmistuksessa käytettävistä laitteista yli puolet on ylittänyt määräysten mukaisen käyttöiän.

Levytuotannossa on edistyksellisellä kehittyneellä jatkuvan puristuksen tekniikalla tuotettujen levyjen osuus alhainen.

Sellu- ja paperiteollisuuden tuotannossa noin 80 prosenttia jatkuvatoimisen keittämön laitteista on ollut käytössä yli 25 vuotta, ja puolet eräkeittämön laitteista olisi vaihdettava uusiin.

Sellu- ja paperituotannossa käytössä olevista tuotantolaitteista 70 prosenttia on vanhentuneita, ja joissakin yrityksissä prosessilaitteiston kulumisprosentti on 80 %.

2. Jälkeen jääminen teknologian soveltamisen yleismaailmallisesta tasosta ilmenee siinä, että metsäsektorilla ei ole tehty läpimurtoja sellaisten innovatiivisten hankkeiden puuttuessa, joilla voitaisiin poistaa toimialan kehitystä rajoittavat rakenteet ja siirtyä tuottamaan kokonaan (käyttöominaisuuksiltaan) uusia metsäteollisuuden tuotteita sekä ulkomaan että kotimaan markkinoille (kuten puupohjaisia materiaaleja, ympäristöystävällisiä puulevyjä, kuitupuolivalmisteita, joiden valmistuksessa ei ole käytetty kaasuklooria, korkealaatuista paino- ja pakkauspaperia ja -kartonkia, nykyaikaisia pehmopaperivalmisteita, pieninä määrinä tuotettavia papereita, jotka myydään teollisuuden käyttöön).

3. Tuotantokapasiteetin puute kemiallisessa metsäteollisuudessa.

Vuoden 2008 alkuun tultaessa metsäteollisuudessa on käytännöllisesti katsoen otettu käyttöön koko tuotantokapasiteetti, esimerkiksi puun jatkojalostuksessa 86 % tuotantokapasiteetista (sellunkeitossa 82,4 %; markkinasellun tuotannossa 83 %; paperin valmistuksessa 87,7 %; kartongin valmistuksessa 94,0 %).

4. Riittämätön innovaatio- ja investointitoiminta metsätaloudessa ja metsäteollisuudessa. Kemiallisen metsäteollisuuden pääomavaltaisten tuotantolaitosten kehityksen rahoitus on riittämätöntä.

5. Kotimaisten hienopaperilaatujen, MDF- ja OSB-levyjen, kalusteiden yms. kannattavan tuotannon osuus kotimarkkinoilla on vähäinen.

6. Epävakaa rahoitustilanne, joka koskee suurinta osaa metsäsektorin raaka-aine- ja energiavaltaisia yrityksiä ja organisaatioita, tuotteiden ja palvelujen hintojen ja tariffien kasvun ollessa nopeampaa luonnollisten monopolien toimialoilla.

7. Metsäkoneiden valmistus Venäjällä ei vastaa metsäsektorin kehitystarpeita.

Suurin osa metsäkoneiden valmistajista on lopettanut toimintansa. Sen seurauksena korjuukoneiden ja puunjalostusteollisuuden koneiden ja laitteiden tuotantomäärät ovat laskeneet jyrkästi. Esimerkiksi juontotraktoreiden, kaatokasauskoneiden ja karsintakoneiden valmistus on supistunut kymmenesosaan.

Toistaiseksi toiminnassa olevien laitosten valmistamien korjuukoneiden tekninen taso ja laatu ei ole riittävä. Metsäkoneiden kehittämiseen tarvittavat tutkimus- ja suunnittelutoiminnan laitokset ovat kadonneet. Kotimaista korjuukoneiden korjaus- ja huoltopalvelua ei ole.

8. **Heikosti kehittynyt tuotanto- ja liikenneinfrastruktuuri** jarruttaa talousmetsien [käyttömetsien] laajempaa käyttöönottoa ja heikentää metsävarojen taloudellista käytettävyyttä. Venäjän federaation metsäteiden määrä on 1,46 kilometriä tuhannella hehtaarilla metsämaata, kun se Länsi-Euroopan maissa ja Pohjois-Amerikassa on 10-40 km.

9. **Epätarkka metsäkirjanpito ja merkittävät käyttämättömät raaka-ainevarat metsävarannon mailla.**

10. **Henkilöstöongelmat**, jotka liittyvät työyhteisön toimimattomuuteen, palkkatasoon, joka on alhaisempi kuin muilla talouden aloilla, sekä tilanteen huonontumiseen työntekijöiden ja asiantuntijoiden ammatti- ja erityiskoulutuksen kannalta.

1. METSÄSEKTORIN KEHITYKSEN TAVOITTEET JA ENSISIJAISET KEHITYSSUUNNAT

Venäjän federaation metsäsektorin strategisen kehittämisen päätavoitteet ovat seuraavat:

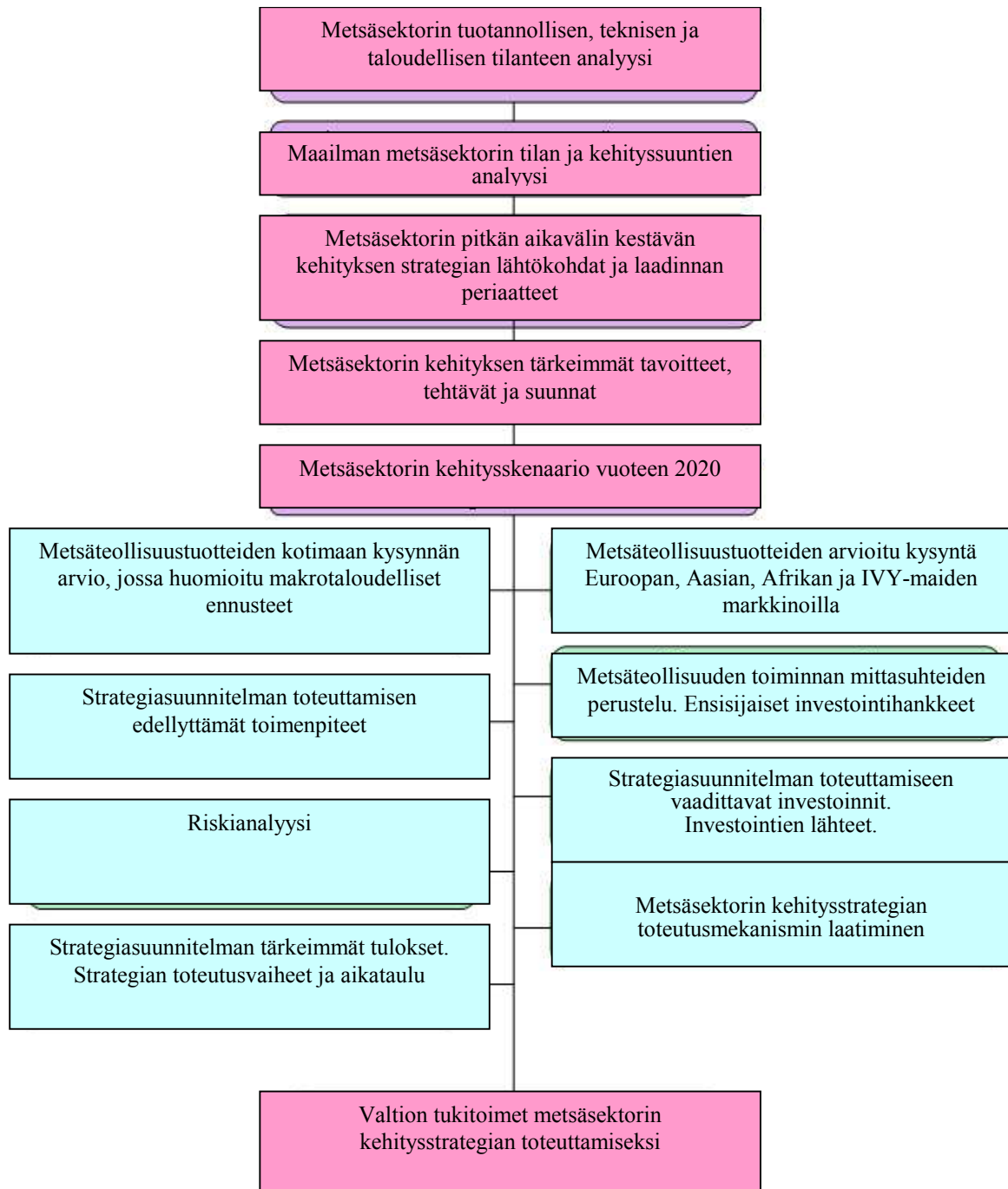
- kotimaisten korkealaatuisten ja kilpailukykyisten metsäteollisuustuotteiden kysyntään vastaaminen;

- tuontituotteiden osuuden vähentäminen kotimarkkinoilla (tuonnin korvaaminen omalla tuotannolla);
- venäläisten metsäteollisuustuotteiden osuuden lisääminen vientimarkkinoilla;
- kannattavan tuotannon lisääminen ja siihen perustuvan hakatusta puukuu-tiosta saatavan tulon kasvu;
- edellytysten luominen vakaalle metsäteollisuuden raaka-aineen saan-nille samalla, kun säilytetään metsien arvo talous- ja virkistyskäytön kohteena sekä niiden ympäristöllinen arvo ja biologinen monimuotoi-suus.

Metsäsektorin ensisijaiset kehityssuunnat vuoteen 2020:

- ❖ mekaanisen ja kemiallisen jatkojalostuksen sekä polttoainepuun tuotan-non kehittäminen;
- ❖ rationaalisen, monimuotoisen, jatkuvan ja luontoa säästävän metsäkäy-tön organisointi.

Metsäsektorin kehitysstrategian algoritmi on esitetty kuvassa 4.

Kuva 4. Venäjän federaation metsäsektorin kehitysstrategian algoritmi vuoteen 2020

3. METSÄTEOLLISUUSTUOTTEIDEN KOTI- JA ULKOMAISEN KY- SYNNÄN ENNUSTE

Markkinataloudessa metsäsektorin kehitysstrategian tärkein tehtävä on laatia objektiivinen arvio metsäteollisuustuotteiden koti- ja ulkomaanmarkkinoista. FAO:n ja YK:n Euroopan talouskomission tietojen mukaan metsäteollisuustuotteiden markkinoiden kehitys on ollut viime vuosina dynaamista. Vuosina 2000-2006 tavaravaihto metsäteollisuustuotteiden maailmankaupassa lisääntyi 298,1:stä 410,4 miljardiin Yhdysvaltain dollariin kasvun ollessa 1,4-kertainen. Tärkeimpien metsäteollisuustuotteiden tuonnin kasvu maailmankaupassa on esitetty taulukossa 3.

Taulukko 3

Metsäteollisuustuotteiden tuontikauppa 2000-2006

	2000	2006	%
Pyöreä puu, milj. m ³	117,4	135,1	115,0
Sahatavara, milj. m ³	115,2	130,5	113,2
Vaneri, milj. m ³	18,9	25,7	136,3
Lastulevy, milj. m ³	21,0	30,7	145,8
Kuitulevy, milj. m ³	15,5	21,9	141,0
Selluloosa, milj. t	33,5	39,5	118,2
Paperi ja kartonki, milj. t.	98,7	116,1	117,6

Metsäteollisuustuotteiden ulkomaisen kulutuksen ennuste tehdään tärkeimmistä tuotteista erikseen IVY-maiden ja Länsi- ja Itä-Euroopan maiden sekä Välimeren ja Aasian-Tyynenmeren alueen maiden osalta, jotka ovat nykyisin ja tulevat olemaan vastakin venäläisten metsäteollisuustuotteiden potentiaalisia tuojia.

Tuotannon vajetta arvioitaessa tarkastellaan puutavarakaupan määriä ja kehityssuuntia viime vuosilta, FAO:n ennusteita maailman metsäsektorin kehi-

tyksestä, YK:n Euroopan talouskomission alaisuudessa toimivan puutavarakomitean tulevaisuustutkimusta 2020, sekä yksittäisten maiden laatimia ennusteita.

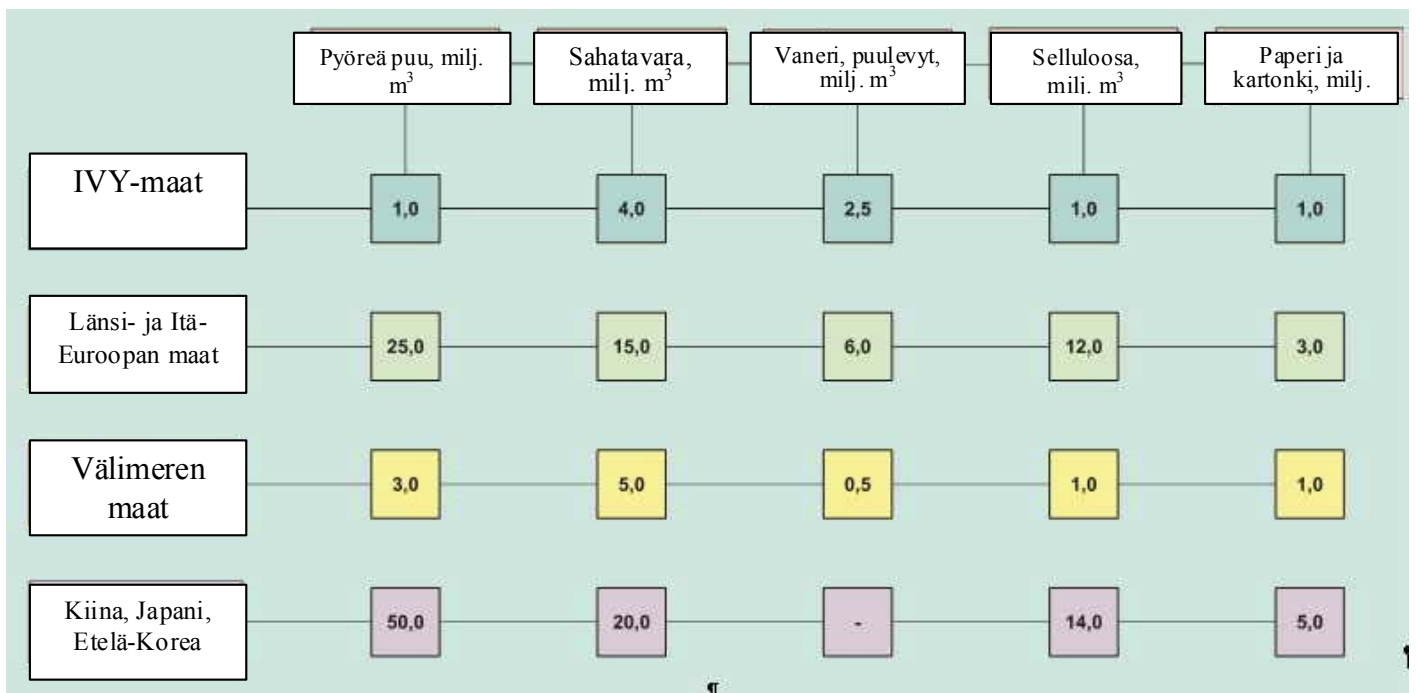
Metsäteollisuustuotteiden vaje-ennusteita näille alueille on esitetty kuvassa 5.

Puutavaran kotimarkkinoiden arvioinnissa huomioitiin seuraavia tekijöitä:

- Venäjän taloudellisen kehityksen ja kaupan ministeriön aineistot Venäjän federaation sosioekonomisen kehityksen tärkeimpien tunnuslukujen kasvusta vuoteen 2020 ulottuvalla kaudella (kansantuote, teollisuustuotanto, väestön reaalitytulot ja muut makrotalouden mittarit);
- puulevyjen, paperin, kartongin ja kalusteiden kulutuksen kasvuennuste henkeä kohden;
- ensisijaisen kansallisen asuntohankkeen *Venäjän kansalaisille kohtuuhintaiset ja viihtyisät asunnot* toteuttaminen.

Paperin ja kartongin kotimarkkinoita arvioitaessa kehitysstrategiassa otetaan edellä lueteltujen tekijöiden lisäksi huomioon seuraavat kasvutarpeet:

- paino- ja julkaisualan tarve kuluttaa erikoispapereita;
- kaupan tarve kuluttaa elintarvikkeiden kääreiksi soveltuvia paperilaatuja;
- väestön tarve kuluttaa pehmopapereita ja taloustarvikkeita;
- teollisuuden tarve kuluttaa teknisiä papereita ja pienissä erissä valmistettavia papereita.

Kuva 5. Metsäteollisuustuotteiden ulkomarkkinoiden vaje-ennuste

Näiden tekijöiden perusteella metsäteollisuustuotteiden tarve Venäjän federaation kotimaan markkinoilla saattaa innovaatiokenaarion mukaan näyttää seuraavalta:

Metsäteollisuustuote	2020	
	määrä	mrd. ruplaa
Sahatavara, milj. m ³	30,0	132
Vaneri, milj. m ³	5,4	92
Lastulevy, milj. m ³	16,0	132
Kuitulevy, milj. m ³	8,0	312
Paperi ja kartonki, milj. t	15,4	469
Kalusteet, mrd. ruplaa	-	855

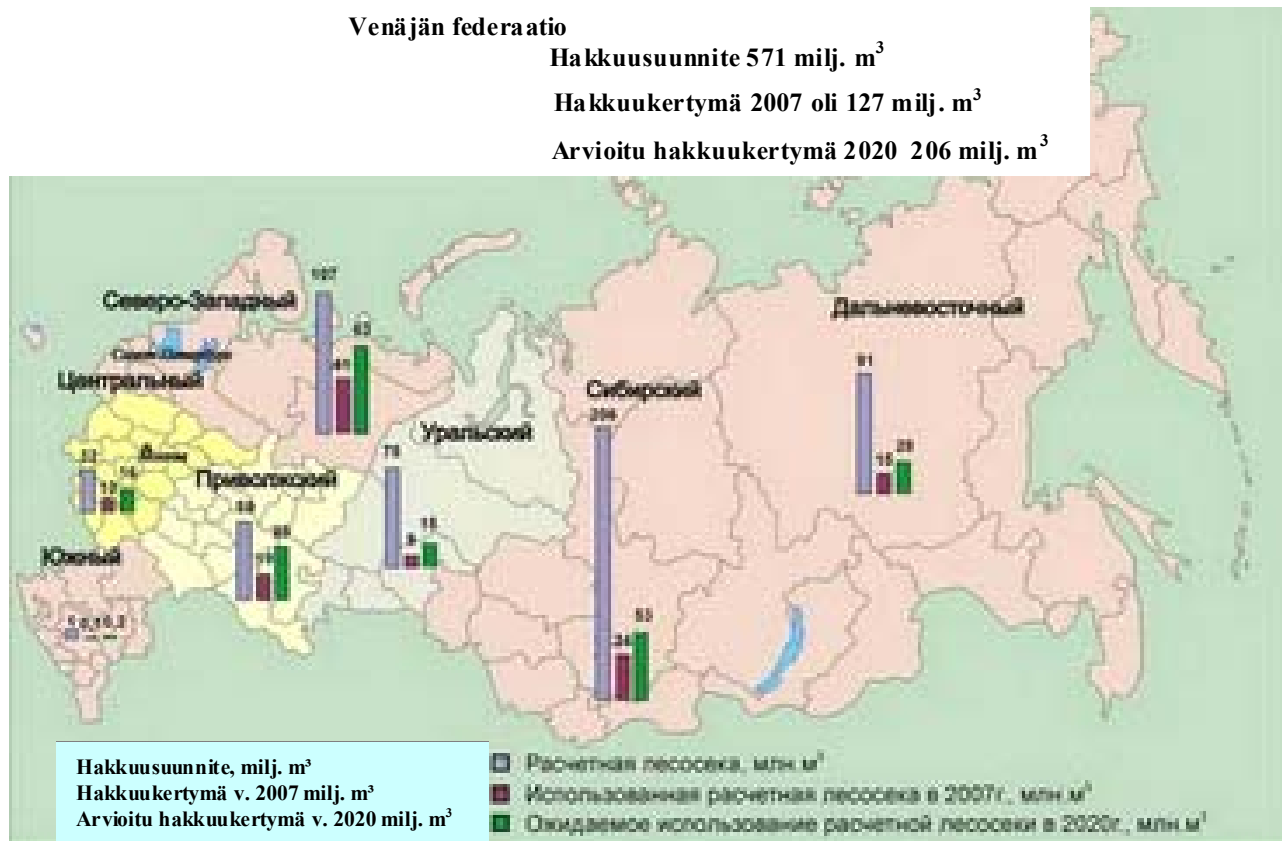
2. VENÄJÄN FEDERAATION KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT METSÄVARAT

Metsäalan toiminta perustuu uusiutuvan luonnonvaran – metsän – käyttöön. Venäjällä puuston kokonaistilavuus on 82,1 mrd m³, josta hakkuukypsiä ja yli-ikäisiä metsikköjä on 44,3 mrd. m³. Kokonaistilavuudesta yli 70 pro-

senttia tulee arvokkaiden havupuulajien osalle. Tieteellisiin tutkimuksiin perustuva hakkuusuunnite on tällä hetkellä 571 milj. m³, vuotuinen kasvu Venäjän metsissä 993 milj. m³.

Hakkuusuunnite, sen käyttö ja vapaat puuraaka-ainevarat federaatiopiireissä on esitetty kuvassa 6.

Metsävaratiedot ja metsävarojen tosiasiallisesta käytöstä esitetyt tiedot osoittavat, että koko Venäjän federaation ja sen yksittäisten subjektien hallinnassa olevat puuraaka-ainevarat riittävät hyvin metsänkäytön lisäämiseen ja puunjalostus- sekä massa- ja paperituotannon kehittämiseen.

Kuva 6. Hakkuusuunnitteen toteutuminen Venäjän federaatiossa ja federaatiopiireissä.

5. METSÄSEKTORIN KEHITYSSKENAARIO

Strategiasuunnitelmassa kehitetään ja perustellaan kaksi vaihtoehtoista metsäsektorin kehitysmallia: inertiomalli, joka ei sisällä suuria muutoksia, ja innovaatiomalli.

1. **Inertioskenaario** perustuu vuoteen 2020 ulottuvan talouden kehitysohjelman ensimmäisen version lukuihin (MERT Rossii), jossa ei suunnitella suuren luokan investointihankkeita. Kehitys tulee toteutumaan pääasiassa toiminnassa olevia tuotantoja modernisoimalla ja saneeraamalla. Metsäsektorin kehityksen inertioskenaariossa ei tavoitella kotimaisen metsäteollisuuden kilpailukyvyille erityistä kasvua.

Tässä versiossa ovat etusijalla sahalaitosten ja levyteollisuuden uudisrakennushankkeet. Sellu- ja paperiteollisuutta kehitetään modernisoimalla, koneita ja laitteita vaihtamalla ja perustamalla uusia tuotantoja toiminnassa oleviin laitoksiin.

2. **Innovaatioskenaario** perustuu seuraaviin edellytyksiin ja oletuksiin:

- talouden kehityssuunnitelman 2020 (MERT Rossii) innovaatiomalli;
- toiminnassa olevien tuotantoyksikköjen teknologioiden laajamittainen modernisointi, resursseja ja energiaa säästävien teknologioiden käyttöönotto;
- investointiprosessin nopeuttaminen, mm. uusien sellu- ja paperitehtaiden rakentaminen;
- innovoinnin aktivointi, metsäteollisuuden uusien 'high-tech'-tuotteiden tuotannon käynnistys vastaamaan kotimaan- ja ulkomaanmarkkinoiden kysyntään (uudet puusta tuotettavat rakennusmateriaalit, korkealaatuiset paino- ja pakkauspaperit ja -kartongit, biopolttoaine);
- kotimaisen metsäkonerakennuksen elvyttäminen sitä innovatiivisesti kehittämällä.

Tämä skenaario sisältää olennaisia muutoksia metsäteollisuustuotannon rakenteeseen ja kehittää ensisijaisesti sellu- ja paperiteollisuutta perustamalla

suuria integroituja rakenteita, jotka sisältävät saha-, vaneri- ja levytuotantoa sekä puunhankintaa ja metsätaloutta.

Strategiasuunnitelman tulosten ja edistymisen arviointia varten otetaan käyttöön seuraavat tavoiteindikaattorit ja mittarit:

- toimitetut omat tuotteet, omat työ- ja palvelusuoritukset (ilman alv:a ja valmisteveroa) (mrd. rpl);
- puulevyjen kulutus henkeä kohden, (m³/henk.);
- paperin ja kartongin kulutus henkeä kohden, (kg/henk.);
- kalusteiden kulutus henkeä kohden, (1000 rpl/henk.);
- metsäteollisuustuotteiden tuotanto puuraaka-aineyksikköä kohden (1000 rpl./m³);
- metsävarojen hyödyntämisen ja uudistamisen suhteen kehitys.

6. TÄRKEIMPIEN METSÄTEOLLISUUSTUOTTEIDEN TUOTANTOMÄÄRIEN ENNAKKOARVIO

Metsäteollisuustuotannon mittasuhteiden ennakoiva suunnittelu vuoteen 2020 perustuu tärkeimpien metsäteollisuustuotteiden arvioituun kysyntään Euroopan, IVY-maiden, Afrikan ja Aasian ja Venäjän kotimarkkinoilla (taulukko 4).

Taulukko4

Ennakkoarvio tärkeimpien puutavaroiden tuotantomääristä vuoteen 2020 r. (innovaatioskenaario)

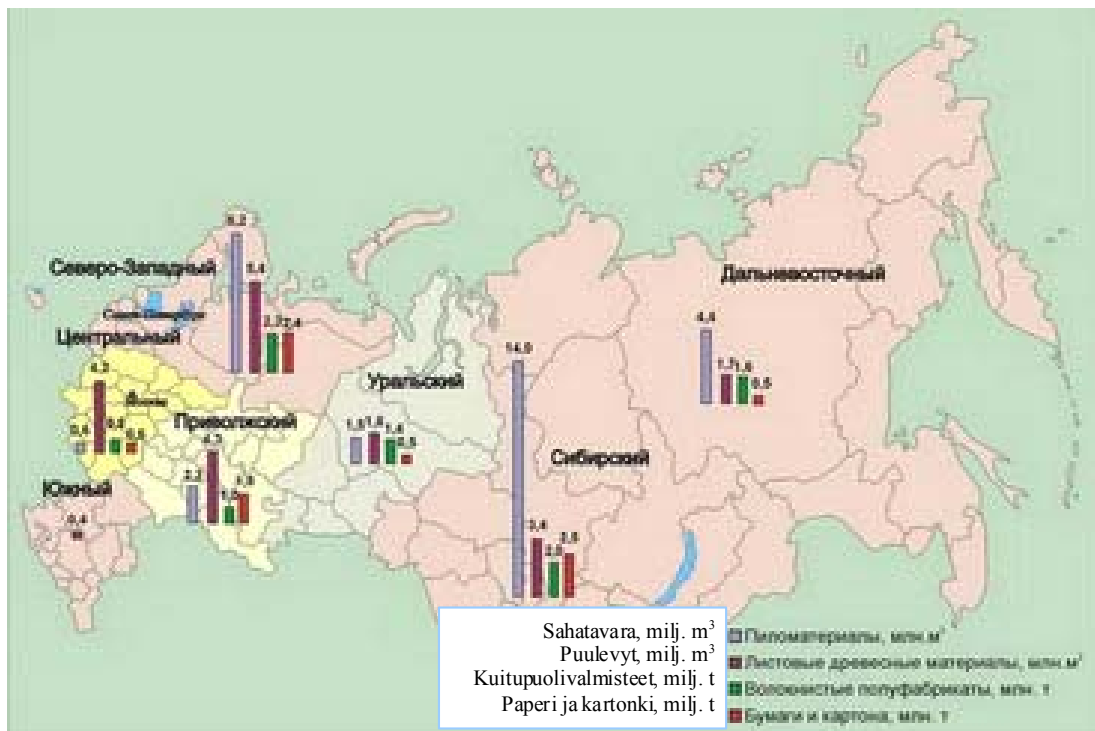
	2007	2010	2015	2020	2020, % vrt. 2007
Hakkuukertymä, milj. m ³	187,0	194	239	294	157
Sahatavara, milj. m ³	23,2	35	45	54	233
Vaneri, milj. m ³	2,8	3,6	4,7	6,3	225
Lastulevy, milj. m ³	5,3	7,5	12,8	17,2	325
Kuitulevy, milj. m ³	1,6	3,1	4,8	7,5	469
Sellun keitto, milj. t	6,0	6,9	9,6	13,4	223
Paperi ja kartonki, milj. t	7,6	8,7	11,5	15,8	208

7. METSÄTEOLLISUUDEN TUOTANTOJEN SIOITTAMINEN ALUEILLE

Strategiasuunnitelmassa asetetaan etusijalle puun jatkojalostuksen kehittäminen Luoteis-Venäjän, Siperian ja Kaukoidän runsasmetsäisillä alueilla modernisoimalla toiminnassa olevia laitoksia ja rakentamalla uusia. Tuotannon kasvotustiedot on esitetty kuvassa 7.

Kehittämällä metsäteollisuustuotannon sijoittamisen alueratkaisuja voidaan:

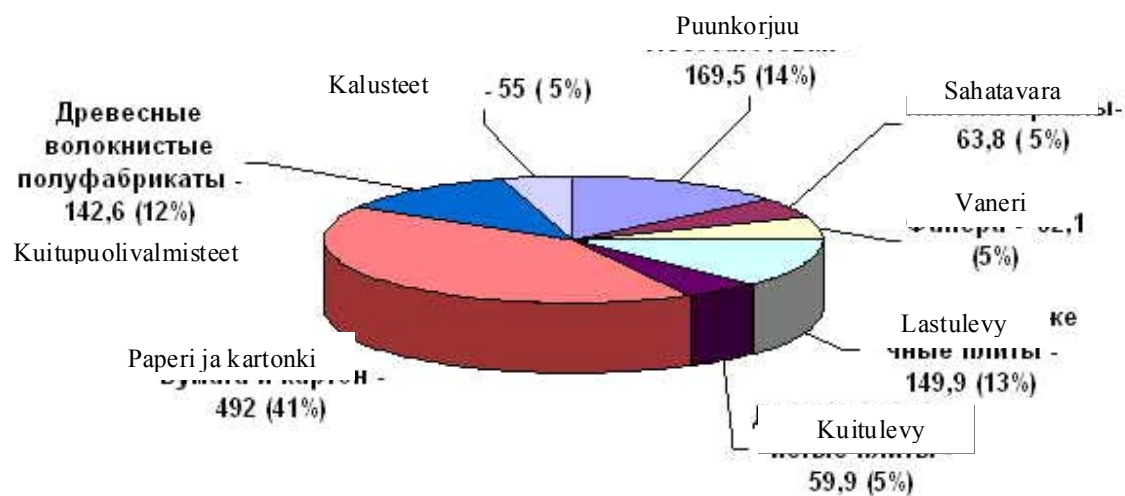
- ottaa käyttöön uusia metsäalueita;
- hyödyntää hakkuukertymiä rationaalisesti ja kokonaisvaltaisesti;
- parantaa metsäteollisuustuotannon rakennetta ja tehokkuutta;
- lyhentää tuotteiden alueiden välisiä kuljetuksia;
- ottaa talouskäyttöön heikkolaatuista ja pehmeälehtistä puuta.

Kuva 7. Puunjalostuksen tuotantomäärien lisäys federaatiopiireissä. Alustava arvio vuoteen 2020 (innovaatioskenaario)

8. INVESTOINTIEN TARVE JA NIIDEN RAHOITUSLÄHTEET

Arvion mukaan investointitarve vuosina 2008–2020 metsäsektorin innovatiivisen kehityksen mallilla on 1194,8 mrd. rpl (vuoden 2007 hinnoissa), josta sellu- ja paperiteollisuuden investoinnit ovat 634,6 mrd. rpl, puulevytuotannon investoinnit 271,9 mrd. rpl, sahatavaratuotannon investoinnit 63,8 mrd. rpl ja korjuutoiminta 169,5 mrd. rpl (kuva 8).

Kuva 8. Investointien rakenne tuotantolajeittain vuosina 2008–2020 (inno-vaatioskenaario)

Suunnittelussa otetaan lisäksi huomioon investoinnit metsäsektorin infrastruktuurin ja koneenrakennuksen kehittämiseen.

Tärkeimpinä rahoituslähteinä pidetään kotimaisten yritysten omia ja lainavaroja, ulkomaisia investointeja sekä metsäteollisuusyritysten omia varoja: voittoa ja poistoja sekä osakeanneilla kerättyjä varoja.

Rahoitus ensisijaisesti metsien käyttöönotto- ja puunjalostusinfrastruktuurin rakentamishankkeisiin on tarkoitus saada investointirahastosta metsälain ja Venäjän federaation hallituksen asetuksen 419/30.07.2007 sekä 694/23.11.2005 mukaisesti.

9. TÄRKEIMMÄT METSÄSEKTORIN KEHITYSTRATEGIAN TOTEUTUMISEN TURVAAVAT TOIMENPITEET

Tärkeimpiä toimenpiteitä metsäsektorin kehittämisessä ovat:

- investoinnin ja innovoinnin kannustaminen;
- edellytysten luominen vertikaalisesti integroituille organisaatioille
- kotimaisen koneenrakennuksen kehittäminen palvelemaan metsäsektoria;
- puutavaran kotimarkkinoiden kehityksen kannustaminen;
- metsäliiketoiminnan kehitykselle suotuisien lainsäädäntö-, verotus- ja rahoitusolosuhteiden luominen;
- puuteollisuuden jätteiden ja ylijäämäpuun käytön kehittäminen.
- siirtyminen ilmoitusluonteisesta metsänkäytöstä metsäsuunnitelmaan ja metsätalouden ohjesääntöihin perustuvaan metsänkäyttöön;
- valtion suorittaman metsien arvioinnin järjestäminen metsävarannon mailla;
- metsänviljelyn ja mallimetsäverkoston kehittäminen;
- metsänkäyttöä koskevien lainmääräysten ja säädösten [akt];
- vapaaehtoisen metsäsertifioinnin kehittäminen;
- metsähankkeiden toteuttaminen Kioton sopimuksen puitteissa;
- siirtyminen kehittyneisiin hakkuunormeihin;
- metsäteollisuustuotteiden tuotannon ja kulutuksen tilastointijärjestelmän parantaminen;
- metsäalan työntekijöiden uudelleen koulutusjärjestelmän sekä insinööri- ja teknikkokunnan täydennyskoulutusjärjestelmän elvyttäminen.

10. VENÄJÄN FEDERAATION METSÄSEKTORIN KEHITYSSTRATEGIAN TOTEUTUMISENNUSTE

	2007	2010	2015	2020
Toimitetut omat tuotteet, omat työ- ja palvelusuoritukset (ilman alv:a), mrd. rpl.	597	774	1325	2146
Julkiset verot, mrd. rpl.	62,1	91	216	350
Yhden työntekijän tuotos, 1000 rpl.	761,8	975,7	1590	2306
Metsäteollisuustuotteen myynnistä saatu tulo/m ³ korjattua puuta, rpl	3137	4418	5800	7590
Paperin kulutus henkeä kohden, kg/henk.	45	55	77	108
Kalusteiden kulutus henkeä kohden, rpl/henk.	1406	2596	4689	6626
Rakennustarvikkeina käytettävien puulevyjen kulutus henkeä kohden, m ³ /1000 henk.	61,6	95,8	147,3	206,8

Innovaatioskenaarion pohjalta laskettujen ennusteiden mukaan tarkastelujaksolla toimitettujen metsäteollisuustuotteiden määrä kasvaa 3,5-kertaiseksi, valtiolle [ja kunnalle] maksettavat verot 5,5-kertaiseksi, työn tuottavuus 3-kertaiseksi, henkeä kohti kulutetun paperin ja kartongin määrä kasvaa 2,4-kertaiseksi ja rakennustarvikkeina käytettävien puulevyjen määrä 3,4-kertaiseksi ja kalusteiden määrä 4,7-kertaiseksi.

Strategiasuunnitelman toteutuessa metsäteollisuustuotteiden vientitoimitukset lisääntyvät seuraavasti: sahatavaran ja vanerin vienti kasvaa 1,5-kertaiseksi, lastulevyjen vienti 3-kertaiseksi, kuitulevyjen vienti 2-kertaiseksi, markkinasellun vienti 2,5-kertaiseksi ja paperin ja kartongin vienti 1,6-kertaiseksi. Tällöin selluloosa- ja paperituotteiden tuonnin osuus supistuu 32 prosentista 24 prosenttiin vuosina 2007–2020.